

Hilti AG
mod
Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber

»Konkurrence — bolte til boltepistoler —
det relevante marked — dominerende stilling —
misbrug — produktansvar — bøde«

Retten dom (Anden Afdeling) af 12. december 1991 1441

Sammendrag af dom

1. *Konkurrence — administrativ procedure — meddelelse af klagepunkter — pligt til at besvare den — ingen pligt*
(Rådets forordning nr. 17, art. 11 og 19; Kommissionens forordning nr. 99/63, art. 2, stk. 4, og art. 3, stk. 1)
2. *Konkurrence — dominerende stilling — det relevante marked — bestemmelse heraf — kriteriet, at varerne kun vanskeligt kan ombyttes med andre varer*
(EØF-Traktaten, art. 86)
3. *Konkurrence — dominerende stilling — begreb — kriterier for bedømmelsen — store markedsandele*
(EØF-Traktaten, art. 86)
4. *Konkurrence — dominerende stilling — misbrug — bevidst forsinket meddelelse til en konkurrent af en obligatorisk beredskabslicens vedrørende et patent*
(EØF-Traktaten, art. 86)
5. *Konkurrence — dominerende stilling — misbrug — koblingssalg — udøvelse af pression over for uafhængige forhandlere — afslag på at indfri garantiforpligtelser, såfremt der i de markedsførte apparater er anvendt forbrugsgods fremstillet af andre fabrikanter*
(EØF-Traktaten, art. 86)

6. *Konkurrence — dominerende stilling — misbrug — en virksomheds bindringer for konkurrenters virksomhed på markedet for produkter, der finder anvendelse i forbindelse med et af virksomheden fremstillet apparat — mulighed for at anse dette for berettiget, fordi konkurrenternes produkter er farlige eller af ringere kvalitet — ikke muligt*
(EØF-Traktaten, art. 86)
7. *Konkurrence — bøder — beløb — fastsættelse — hensyntagen til omsætning*
(Rådets forordning nr. 17, art. 15, stk. 2)
1. Hverken artikel 19 i forordning nr. 17 eller artikel 2, stk. 4, i forordning nr. 99/63 kan, selv hvis de sammenholdes med artikel 3, stk. 1, i sidstnævnte forordning, fortolkes således, at den berørte virksomhed herved i forbindelse med den administrative procedure, der er fastlagt inden for EF's konkurrenceret, er pålagt en forpligtelse til at besvare den meddelelse af klagepunkter, Kommissionen stiller den. De berørte virksomheder er ikke efter nogen af de to forordninger og heller ikke efter nogen almindelig fællesskabsretlig grundsætning forpligtet til andet end at give Kommissionen de oplysninger og den dokumentation, den har anmodet dem om i medfør af artikel 11 i forordning nr. 17. I alt fald i mangel af en udtrykkelig hjemmel ville en sådan pligt endvidere vanskeligt kunne forenes med princippet om overholdelse af retten til kontradiktion, idet det kunne blive vanskeligt for en virksomhed, som af en eller anden grund ikke har besvaret en meddelelse af klagepunkter, at anlægge sag ved EF's retsinstanser.
2. Ved afgrænsningen af det relevante marked med henblik på anvendelse af Traktatens artikel 86 må der foretages en vurdering af de egenskaber ved de omhandlede varer, som bevirker, at de er særligt egnede til at tilfredsstille en vedvarende efterspørgsel og kun vanskeligt kan ombyttes med andre varer.
3. En dominerende stilling i henhold til Traktatens artikel 86 er karakteristisk derved, at virksomheden har en økonomisk magtposition, som sætter den i stand til at hindre, at der opretholdes en effektiv konkurrence på det relevante marked, idet den kan udvise en i betydeligt omfang uafhængig adfærd over for sine konkurrenter og kunder og i sidste instans over for forbrugerne. En dominerende stilling kan være en følge af en række faktorer, som hver for sig ikke nødvendigvis er afgørende. Blandt disse faktorer har store markedsandele imidlertid meget væsentlig betydning, og meget store markedsandele udgør i sig selv, medmindre der foreligger usædvanlige omstændigheder, et bevis for, at der foreligger en dominerende stilling. Dette gælder for en markedsandel på mellem 70 og 80%.
4. Der foreligger misbrug af dominerende stilling, såfremt en virksomhed til ingen nytte forlænger proceduren vedrørende meddelelse til en konkurrent af en obli-

- gatorisk beredskabslicens vedrørende et patent, virksomheden har, idet virksomheden fremsætter åbenbart urimelige krav med hensyn til de afgifter, den kan forlange.
5. Der foreligger et misbrug af dominerende stilling, såfremt en virksomhed nægter at levere visse produkter separat, udøver pression over for uafhængige forhandlere for at formå dem til at følge virksomhedens egen diskriminerende adfærd, og såfremt den nægter at indfri garantiforpligtelserne for de apparater, den fremstiller, såfremt de har været anvendt med forbrugsgods fremstillet af andre fabrikanter.
6. Når en virksomhed — såfremt det er nødvendigt med henblik på at beskytte dens rettigheder — kan iværksætte de fremgangsmåder, der er fastsat i de forskellige nationale lovgivninger vedrørende produktansvar og vildledende reklame, kan en virksomhed, der indtager en dominerende stilling, ikke gøre gældende, at de produkter, dens konkurrenter fremstiller, og som finder anvendelse i forbindelse med et apparat, den fremstiller og markedsfører, er farlige eller af ringere kvalitet for dermed at gøre et misbrug berettiget, der består i at forsøge at udelukke de pågældende produkter fra markedet for at beskytte virksomhedens kommercielle stilling.
7. Den omsætning, der henvises til i artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17, som indeholder de kriterier, der skal lægges til grund ved fastsættelsen af de administrative bøder, der kan pålægges virksomheder, der har overtrådt konkurrencereglerne, er virksomhedens samlede omsætning.

RETTENS DOM (Anden Afdeling)

12. december 1991 *

I sag T-30/89,

Hilti AG, Schaan, Liechtenstein, ved advokat Oliver Axster, Düsseldorf, og solicitor John Pheasant, advokatfirmaet Lovell, White & Durrant, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat Loesch, 8, rue Zithe,

sagsøger,

* Processprog: engelsk.